

Over onze drinkwatermaatschappijen

De organisatie van de drinkwatervoorziening in Vlaanderen is gekenmerkt door een grote verscheidenheid van vormen en structuren van beheer: gewestelijke maatschappijen, intercommunales, bedrijven of diensten van gemeenten en concessies. Een constante in al de vormen is de overheersende rol van de publieke overheid. Vandaag wordt in Vlaanderen het drinkwater verdeeld door de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW), zeven intercommunales en 9 gemeentebedrijven.

Zoals nog in veel andere Vlaamse gemeenten, 30 jaar na de gemeentefusies, wordt onze eerder kleine gemeente bediend door twee verschillende drinkwatermaatschappijen. Deze situatie kent natuurlijk wel een historische, praktische (technische) maar vaak ook politieke achtergrond.

In de deelgemeente Opwijk is de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW) actief, als wette-

lijke opvolger (door de staats Hervorming van 1980) van de Nationale Maatschappij der Waterleidingen (NMDW).

Mazenzele wordt bediend door de Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeling (TMVW).

Beide maatschappijen leveren aan de burgers -de eindgebruikers- uiteraard hetzelfde kwaliteitsvolle product: drinkwater. Maar elke verdeelmaatschappij heeft haar eigen organisatie, haar eigen werkingsprioriteiten, haar eigen bijzonderheden bij de dienstverlening naar de klanten toe, haar eigen tarieven (dus 2 verschillende tarieven in dezelfde gemeente), haar eigen vorm van samenwerking met andere instanties, haar eigen contracten (met baten en lasten) naar de gemeente toe,...

Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW) (1)

De geschiedenis van de Vlaamse watervoorziening gaat terug naar de 17de en 18de eeuw, toen tyfus en cholera in onze streken duizenden doden eisten. De toenemende industrialisering en de daarmee gepaard gaande vervuiling van put- en rivierwater werkten dit in de hand, samen met een gebrekkige hygiëne.

De toenmalige Franse overheid, die op het einde van de 18de eeuw België had veroverd, besloot dan ook in te grijpen. Het decreet van 14 december 1789 en de wetten van 16 en 24 augustus 1790 verplichtten de gemeenten om maatregelen te nemen om epidemieën en veeziekten te voorkomen. Daardoor legde de overheid meteen ook de verantwoordelijkheid voor de openbare drinkwatervoorziening bij de gemeenten. De Belgische regering nam in 1836 deze verantwoordelijkheid op in de gemeentewet.

Nationale Maatschappij der Waterleidingen (NMDW)

De wet bleef in de praktijk veelal dode letter. Een gebrek aan financiële middelen en technische kennis beletten de meeste gemeenten om deze opdracht te vervullen. Het hoeft geen verwondering te wekken dat het precies de geïndustrialiseerde steden waren die het eerst overgingen tot de aanleg van gemeentelijke waterdistributienetten: Brussel (1858), Luik (1863), Verviers (1878) ..., en dit vooral vanuit economische overwegingen. In de landelijke gebieden bleven gemeentelijke initiatieven veelal uit. Daarom schiep de overheid in 1907 de mogelijkheid om intercommunales voor waterdistributie op te richten. Zo ontstonden onder andere de Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij der Provincie Antwerpen (PIDPA) en de Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen

voor Watervoorziening (TMVW).

Toen zes jaar later echter bleek dat ook dit niet het gewenste resultaat opleverde, besloot de regering om zelf in te grijpen. In 1913 werd bij wet de Nationale Maatschappij der Waterleidingen (NMDW) opgericht, met als taak om zelf tussen te komen waar het gemeentelijk initiatief het liet afweten.

Tot de eerste Vlaamse gemeenten die bij de NMDW aansloten behoren Eeklo, Aarschot en een aantal gemeenten in Zuidoost-Limburg. Bij het begin van de Tweede Wereldoorlog waren 180 gemeenten aangesloten bij de NMDW.

Voor na de Tweede Wereldoorlog kende de NMDW een forse groei. In 1950 waren 293 gemeenten aangesloten bij de NMDW en werden 1,2 miljoen klanten door de NMDW bevoorrad. In 1970 had de NMDW 3,8 miljoen klanten, bijna uitsluitend in plattelandsgemeenten en kleinere steden die niet de financiële mogelijkheden hadden om zelf een hygiënische drinkwatervoorziening te organiseren.

Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW)

Met de staatshervorming van 1980 werd de drinkwatervoorziening als bevoegdheid overgedragen aan de gewesten. De taak van de NMDW werd overgenomen door nieuwe maatschappijen: de Société Wallonne des Distributions d'Eau (SWDE) voor het Waalse landsgedeelte en de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW) voor het Vlaamse landsgedeelte. De VMW werd als coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid opgericht bij decreet van de Vlaamse Raad dat. 28 juni 1983. Het noodzakelijke kapitaal werd ingebracht door het Vlaamse Gewest, de toenmalige provincies Brabant, Limburg, Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen en door de aangesloten gemeenten.

De Vlaamse regering keurde de statuten van de VMW goed op 17 juli 1985. De aanpassingen werden goedgekeurd

bij besluit van 21 april 1993. Vanaf 1987 nam de VMW de facto de rechten en plichten van de NMDW over voor wat het Vlaamse landsgedeelte betreft.

De Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening is een Vlaamse openbare instelling en is het belangrijkste drinkwaterbedrijf in Vlaanderen. Het is een Vlaams openbaar bedrijf met het Vlaams Gewest, de provinciebesturen van Oosten West-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Limburg, en de aangesloten gemeenten in deze provincies als enige aandeelhouders. De Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening bestaat uit een hoofddirectie, die centraal werkt, en vier provinciale directies, die elk in een Vlaamse provincie de exploitatie van de drinkwatervoorziening verzorgen. De gewestelijke directies verzekeren in hun verzorgingsgebied de drinkwatervoorziening van de verbruikers en zorgen voor de dagelijkse productie en distributie van het drinkwater in hun gebied. Ze staan in voor de goede werking en het onderhoud van alle infrastructuur waarmee drinkwater wordt geproduceerd en aangevoerd tot en met de controle op de aansluiting bij de verbruiker.

In 2009 wint de VMW 137,52 mio m³ drinkwater (104,6 mio m³ grondwater en 32,92 mio m³ oppervlaktewater).

Zij koopt 22,95 mio m³ drinkwater van andere maatschappijen en verkoopt hen 9,43 mio m³.

Er zijn 1.135.205 aansluitingen in dienst voor 2.734.418 mensen in 170 gemeenten (24 gedeeltelijk).

Het drinkwater beschikbaar voor gebruik bedraagt 151 mio m³. De maatschappij bezit 30.152 km leidingen.

---

(1) Meer info, met inbegrip van de laatste jaarverslagen, diverse publicaties, dienstverlening, nieuwe projecten, op de internetsite www.vmw.be.

Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeling (TMVW) (1)

De intercommunale Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Watervoorziening (TMVW) werd gesticht in 1923. De intercommunale had als doel water te leveren aan de stichtersgemeenten (Gent, Oostende, Dendermonde, Sint-Gillis-Dendermonde, Wetteren, Aalst, Brugge en Oostende).

Het water kwam uit de Maasvallei (Modave, Spontin e.a.) en werd aangevoerd door natuurlijk verval zonder oppomping of aanjaging.

TMVW is een zuivere intercommunale, zonder winstbejag. Er wordt geen rente vergoed op het kapitaal.

Het totaal verbruik steeg van 3 mio m³ in 1923 tot 7,3 mio m³ in 1933. Naast eigen waterwinning wordt ook water geleverd door de Compagnie Intercommunale Bruxelloise des Eaux (CI-BE).

4 exploitatiecentra opgericht; Asse, Gent, Brugge en Ronse met een centrale administratie te Gent.

In 2009 levert TMVW drinkwater aan 67 gemeenten. Hiervoor beschikt zij over 620 km toevoerleidingen. Bovendien doet zij (deels via IMVW en I.W.V.B.) de distributie van drinkwater in 58 gemeenten. Hiervoor heeft zij 11.300 km leidingen, die 549.756 klanten bedienen. Zij levert 84,7 mio m³ drinkwater, waarvan maar 10,7 mio m³ eigen productie. 36,9 mio m³ wordt immers geleverd door VIVAQUA en 34,2 mio m³ door AWW.

In 2010 voorziet de TMVW een samenwerking met de Antwerpse Waterwerken (AWW). Het gezamenlijk bedrijf, dat mogelijk binnen drie jaar de operationele verantwoordelijkheid krijgt over de waternetten van TMVW en AWW, heet Water.link.

(1) Meer info, met inbegrip van de laatste jaarverslagen, diverse publicaties, dienstverlening, nieuwe projecten, op de internetsite www.tmvw.be.

De markeringspaal met aanduidingbordje van de TMVW leiding Ø 500 aan Leirekensroute ter hoogte van de kamer 4W2. Materiaal van de leiding: SC = siderocement. De leiding bevindt zich op 0,7 m rechts van de paal en op 2,20 m diepte. Zie ook pag. 58 en noot 1 op pag. 59.